
vinciaal dat blijft goedvinden, met dien verstande dat Kraaijvanger het grondgebied van de ordesprovincie (valt samen met Nederland) nooit verlaat, en 'ons' in kennis stelt van de plaats waar hij wil wonen. Kraaijvanger krijgt ook de faculteit, te mogen biechten bij elke door de plaatselijke bisschop bevestigde biechtvader, die dan tevens van binnen de orde voorbehouden zonden (met opleggen van heilzame penitentie) kan absolveren.²⁸

Volgens Kraaijvangers eigen gegevens, aangehaald in het artikel van Vree, zou hij in januari/februari 1857 opnieuw in Medemblik geweest zijn, daarna een paar maanden bij medebroeders in Rotterdam-Crooswijk, en landt dan in Haarlem – maar zeker niet als kapelaan, want hij had na zijn terugkeer geen preek- en biechthoerverlof meer gekregen. Dat Kraaijvanger daar vaak afwezig was, kan sporen met zijn eigen verhaal, dat de broeders daar, bij zijn afwezigheid, zijn spullen maar op zolder hebben gezet.²⁹ Dat in veel pastorieën de logeerkamer op de zolderetage te zoeken is, heb ik overigens in de jaren 1982 en volgende zelf als vormheer mogen ervaren.

Blijkbaar dook (een rusteloze?) Kraaijvanger op veel plaatsen op, wat dan geleid heeft tot een ingrijpen van bisschop Van Vree, die weinig plezier aan zijn bemoeienissen zal hebben beleefd. Hij vraagt aan de provinciaal Kraaijvangers bewegingsvrijheid in te perken. Die geeft hem – na overleg met Kraaijvangers familie? – een obediëntie voor Olburgen. De obediëntiebrief 'om naar Olburgen te gaan wonen' ging 8 januari 1860 uit. Die plaats ligt niet ver van Laag-Keppel en zo kwam dominee van der Hoeven en de verdere ontwikkeling in zicht.

Nieuw licht?

Tegen de vanuit franciscaanse archivalia oplichtende achtergronden wordt nu de door Vree gemelde *vroege* correspondentie van Kraaijvanger met Hofstede de Groot dubbel interessant, want komend vanuit Oudewater, dus voor eind mei 1853.³⁰

Kraaijvanger was in die tijd niet de enige die, bij alle enthousiasme en offerbereidheid voor de opbouw van Kerk en religieus leven, problemen had bij een zich schikken in gemeenschapsvormen, daarbij vooral de religieuze gehoorzaamheid. Het is de tijd van Romantiek en Restauratie.

Vanuit de spanning tussen ideëel geladen individualiteit en gezagvolle gemeenschapsstructuren naar de vraag, hoezeer de Heilswil van God zich bindt aan concrete mensen en vooral aan gezagvolle bestuurders, is maar een kleine stap. Dat is de tijd, waarin gezagvolle auteurs in de Lutherse Bijbelwetenschap als Semmler en zijn navolgers stelden: geïnspireerd in de H. Schrift is slechts wat mij als gelovige raakt en sticht.

In een heel andere richting – strenge kloosterlijke observan-

²⁸ Binnen de orde voorbehouden zonden: zonden tegen ordesregelingen, waarvan alleen de provinciale of generale overste (of een door hem daartoe aangewezen priester) kan ontslaan.

²⁹ Vgl. Vree, 'Onze Pater', 8, 12, 18v.

³⁰ Volgens een politierapport zouden Kraaijvanger en Hofstede de Groot gecorrespondeerd hebben in de tijd dat eerstgenoemde nog te Oudewater stond. De bewuste brieven zijn niet bewaard gebleven; Vree, 'Onze Pater', 4v.